

Alliteratie

Klanken, groep 5-6

Betekenisnetwerk: klank, medeklinker, zinsmelodie, beginrijm

Grappige gedichten

Op het digibord staat een kort gedicht met daarin alliteraties. De kinderen zitten in de kring en het gedicht wordt voorgelezen. 'Valt jullie iets op aan dit gedicht?' vraagt juf Marit. Eerst komen er wat standaardantwoorden zoals 'het rijmt.' Vervolgens vraagt Marit om goed naar de woorden te kijken. 'Heel veel woorden beginnen met de h,' zegt Quinty. 'Waarom zou de dichter dat hebben gedaan?' vraagt Marit. De meeste kinderen denken dat het grappig bedoeld is. Marit zegt dat je dit een alliteratie of beginrijm noemt en dat het inderdaad vaak leuk klinkt. Een hele bekende alliteratie is: "Liesje leerde Lotje lopen langs de lange lindelaan".

Alliteraties worden ook nog om andere redenen gebruikt: ze trekken de aandacht en door het ritmische ervan, worden de zinnen of de naam beter onthouden. Dit laatste is natuurlijk heel handig voor reclamemakers. Ze laat voorbeelden zien op het digibord van bedrijfsnamen met alliteratie: BeterBed, Dunkin's Donuts, Coca Cola. De namen van stripfiguren/tekenfilmfiguren van Disney allitereren ook: Donald Duck, Mickey Mouse, Willy Wortel. Ten slotte laat Marit nog strips zien van Suske en Wiske, waarbij de namen van de titels allitereren, zoals 'De bokkige bombardon'. De kinderen geven blijk van veel verbazing, alsof ze zojuist een groot geheim hebben ontdekt. Marit geeft een voorbeeld van een alliteratie met haar eigen naam en vraagt de kinderen of zij dat ook kunnen met hun eigen naam. Er wordt meteen enthousiast verzonnen en geroepen en sommige namen allitereren al: Vincent Voorthuizen. Zou dat toevallig zijn? Nu leerlingen weten wat een alliteratie is en waarom ze gebruikt worden, mogen ze een kort verzonnen verhaal schrijven, waarbij de titel en de namen van de personages moeten allitereren. De aandacht voor alliteraties keert ook op andere manieren terug. Marit merkt dat kinderen bij de weeksluiting ook sneller kiezen voor allitererende namen. Zo is er een toneelstuk met Luie Lotje, Handige Harry en Vechtende Vince.

Bron: Marit Tuik, leerkracht Jenaplan Kindcentrum De Swoaistee (groep 3-4-5), Groningen

Er is sprake van het stijlfiguur alliteratie wanneer de beklemtoonde beginklank van opeenvolgende woorden hetzelfde is. www.encyclo.nl